

DE ZANGPARKIET,

DOOR

Dr. T. C. WINKLER.

Het zou in 't geheel geen wonder zijn, als er vele lezers van het *Album der Natuur* waren, die reeds verlangend hadden uitgezien naar een opstel over een kamervogel die tegenwoordig in honderde, ja in duizende woningen in ons land gehouden wordt. Ik bedoel het fraaie vogeltje dat algemeen onder den naam van parkiet of parkietje bekend is. Bij honderden tegelijk worden tegenwoordig die kleine papegaaitsjes in ons land, in Engeland, Duitschland en Frankrijk aangevoerd: eenigen tijd geleden nog las men een advertentie in het Handelsblad, waarbij een vogelkoopman berichtte dat hij zooeven 600 paar prachtige parkieten had ontvangen. Verder ziet men tegenwoordig in elken dierentuin in Europa groote kooien vol van deze vogeltjes, en op een wandeling door onze steden ziet men zeer dikwijls voor de ramen een kooi met een of meer paren parkietjes. Het is mij niet bekend dat er in onze taal een beschrijving bestaat van deze schoone vogeltjes, en een handleiding hoe zij behandeld moeten worden, en daarom, dunkt mij, zal het hier niet ongepast zijn het een en ander over dezen kleinen papegaaï mede te deelen.

Eerst iets over den naam: De wetenschappelijke naam is *Melopsittacus undulatus* GOULD, gevormd uit de woorden *melos*, zang; *psittacus*, papegaaï, en *undulatus*, gegolfd, met golven. De kolonisten van New

South Wales (Nieuw-Holland) noemen dezen vogel *canary parrot*; de inboorlingen van de Liverpool Plains (Nieuw-Holland) heeten hem *bet-cherrygah*; de inboorlingen van het westen van Nieuw-Holland *biljang-biljang*; de Engelschen *warbling grass-parrakeet*; de Duitschers *Singsittich* of *Wellensittich*, en wij Nederlanders *parkiet* en soms *grasparkiet*. Parkiet, een verbastering van het engelsche *parrakeet*, dat weer een verbastering is van het fransche *perroquet*, is de naam waaronder men alle kleine papegaaien begrijpt, en grasparkiet is een naam dien men aan onderscheidene soorten van kleine papegaaien geeft, zooals de bruinschouderige grasparkiet, *Euphema pulchella*, de schitterende grasparkiet, *Euphema splendida*, de grasparkiet van BOURKE, *Euphema Bourki*, en anderen. Beide namen zijn dus niet goed om ons vogeltje van anderen te onderscheiden: ik stel voor het in 't vervolg zangparkiet te noemen. De Engelschen noemen het de kweelende grasparkiet, de Duitschers de zingpapegaai, zooals ik boven zeide. Wij spreken van zangvogel, zanglijster enz.; zangparkiet is, dunkt mij, zeer gepast. Een bijnaam, bij voorbeeld de gegolfde (*undulatus*) behoeft er niet bij, want tot heden is dit vogeltje de eenige soort van het geslacht *Melopsittacus*; mocht er later nog een of meer soorten van dit zelfde geslacht gevonden worden, dan is het tijd genoeg om er het bijvoegelijke naamwoord de gegolfde bij te voegen, ten einde haar van die andere soorten te onderscheiden. Wij zullen dus spreken van den zangparkiet.

Een uitvoerige beschrijving van den zangparkiet is hier niet noodig, doch het volgende dient er hier toch van gezegd te worden. Hij is zoo groot als een musch, doch langer en slanker van vorm. De kop is fraai geel, en aan den hals wordt het geel door eenige halfmaanvormige zwarte vlekjes gescheiden van het groenachtige geel dat het achterhoofd, den nek, de schouders en een groot gedeelte van de vleugeldekvreden kleurt. De rug en de bovenste staartdekvreden zijn prachtig grasgroen van kleur, terwijl de staartvederen blauw zijn. Over de vleugelveveren loopen zwarte, hier en daar met geel omzoomde dwarsstrepen, die zoodanig gerangschikt zijn, dat zij golvende lijnen vormen, wat aanleiding gegeven heeft om den zangparkiet den bijnaam te geven van de gegolfde, *undulatus*. De iris is bleekgeel, de snavel blauwgrijs, de washuid donkerblauw, en de pooten zijn blauwgroen. Het wijfje is geheel gelijk aan het mannetje, doch FINSCH zegt dat de washuid van het wijfje vuilwit is, en dat het zich daardoor van het mannetje onderscheidt;

ook GOULD zegt dat de seksen geheel gelijk van kleur en teekening zijn, doch dat het wijfje iets kleiner is dan het mannetje, en dat haar was-huid lichter van tint is.

GOULD, de beroemde vogelkenner, is de eerste die zangparkieten in 't wild heeft waargenomen en eenige exemplaren levend naar Engeland heeft overgebracht. Hij zegt het volgende:

“Onder de vele leden van de groep der *Psittacidae* die Australië bewonen, onderscheidt zich deze fraaie kleine vogel door de schoonheid van zijn vederdos zoowel als door zijn bevallige gedaante, welke, gevoegd bij zijn liefaligheid en vroolijkheid, hem tot een lieveling maken van iedereen die hem in het wild heeft kunnen gadeslaan, te meer nog omdat zijn levendige en vroolijke aard zich evenmin in de kooi als in het wild verloochent.

“Waarschijnlijk is de zangparkiet algemeen over de middengedeelten van Australië verspreid; in het geheele zuidelijke gedeelte van dat werelddeel is hij een trekvogel, die in de lente in groote vluchten verschijnt, als het gras zaad draagt, en die, als het broeden afgelopen is, weer naar noordelijker streken terug trekt.

“In het eerst van December kwam ik te Brezi, in het noorden van de Liverpool Plains, en vond daar een groote menigte zangparkieten, broedende in alle gaten en holligheden van de groote Eucalypten die de Mokai omzoomen, en toen ik de vlakten tusschen die rivier en de Peel in de richting van de Turi-bergen overtrok, zag ik er vluchten van duizenden. Zij vliegen merkwaardig snel en rechtuit, en maken, als zij vliegen, een krassend geluid. Gedurende de hitte van den dag zitten zij bewegingloos tusschen de bladeren der gomboomen, en zijn dan moeilijk te ontdekken.

“Het broedseizoen is in December op zijn hoogst, en tegen het laatst van die maand zijn de jongen in 't algemeen in staat om voor zich zelve te zorgen. De eieren zijn vier in getal, zuiver wit van kleur, negen streep lang, bij zeven streep in doorsnede: zij worden, zonder eenig nest, in de gaten en holten van de gomboomen nedergelegd.

“Wie het niet weet, kan zich onmogelijk verbeelden, hoe geschikt de zangparkieten voor kooi- of kamervogels zijn. Behalve hun fraai en bevallig voorkomen, vertoonen zij steeds elke mogelijke bevallige houding, en koketteeren en kweelen zij onophoudelijk. Hun gekweel is niet wel te beschrijven, maar van den vroegen morgen tot den laten avond laten zij het hooren, en zelfs bij nacht houdt het niet op, als zij in een kamer gehouden worden, waarin druk gesproken wordt.

Ik ken geen australische vogelsoort, die naar Engeland is gebracht en zooveel bijgedragen heeft tot het genoegen van wie vogels houdt. Ik geloof dat ik een der eersten ben geweest, die verscheidene levende zangparkieten naar Engeland heeft gebracht: dit gebeurde in 1840, bij mijn terugkomst uit Australië. Sedert dien tijd heeft bijna elk schip, dat uit de zuidelijke gedeelten van Nieuw-Holland in Europa aankwam, zulke vogels aangebracht, en meer dan eens heb ik twee duizend exemplaren te gelijk in een kleine kamer van een vogelkoopman te Wapping gezien.

“De zangparkiet heeft in Engeland evon gemakkelijk gebroed als de kanarievogel, doch hij kan niet in het wild gehouden worden, daar ons klimaat niet den vereischten graad van warmte heeft, en het land niet het voedsel oplevert, dat voor hem dienstig is.

“In den natuurstaat leeft hij uitsluitend van graszaden: men vindt zijn krop altijd vol van graszaad, doch in de gevangenschap blijft hij zeer goed van kanariezaad in 't leven.”

Tot zoover GOULD, die het bovenstaande schreef in zijn *Handbook to the birds of Australia*, uitgegeven in 1865.

O. FINSCH neemt in zijn in 1868 uitgegeven werk, getiteld *Die Papageien* etc., in hoofdzaak het bovenstaande van GOULD over, doch voegt er eenige bijzonderheden en opmerkingen bij, die wij hier zullen laten volgen. Zoo zegt hij, “dat de zangparkiet tegenwoordig haast bij iedereen bekend is, ofschoon GOULD eerst in 1840 het eerste levende paar naar Engeland bracht, en WAGLER hem in 1831 als een *unicum* in het museum der Linnean Society vermeldde.” Na de prachtige kleuren en het liefelijke gekweel van den zangparkiet besproken te hebben, vervolgt hij: “Het is derhalve geen wonder dat de zangparkiet bij de liefhebbers van kamervogels zoo in trek gekomen is, en zonder twijfel zal hij, gelijk de kanarievogel, hoe langer hoe algemeener worden. Tot die verspreiding dragen vooral ook de dierentuinen bij. Dr. BRUCK noemthem, in *Zoolog. Garten* 1864, als bij ons bijna volkomen inheemsch.”

In *Weinman's Zool. Garten* 1862, schrijft zekere NEUBERT te Stuttgart: “Van een paar begon het vijfje in November het eerste ei te leggen, na twee dagen het tweede, en na drie dagen het derde. Het nest, een uitgeholde boomstam, bevatte niets anders als de kleine houtsplinters, die de vogels met den snavel afgeknabbeld hadden, en de eieren stonden in die laag houtsplinters op de punt. Daar dit broedsel niet uitkwam, legde het vijfje den 17—19 December weder drie

eieren, en broedde in 18 dagen een jong uit, dat echter weldra stierf. Een maand later legde het wijfje weer drie eieren, die op den 5^{den}, 6^{den} en 7^{den} Februari gelukkig uitkwamen.

“De ontwikkeling der jongen geschiedde zeer snel. In 't eerst waren zij geheel naakt, doch reeds na drie dagen vertoonden zich de eerste vederstoppels, na zes dagen gingen de oogen open, en na twee weken gaven zij voor het eerst geluid. Op den 33sten dag verlieten zij het nest, en op den 35sten dag vlogen zij, volkomen in de veeren, vroolijk rond.

“De ouden voederden de jongen uit den krop, met daarin geweekt kanariezaad, doch zoodra de jongen konden vliegen, aten zij alleen, en het liefst gierst. Na verloop van vier maanden ruiden zij, en kregen nu het volkomene kleed der ouden.

“Terstond na het uitkomen vertoonden de jongen drie teenen naar voren gewend, een bijzonderheid die men ook bij onzen koekoek heeft waargenomen, en wat een bijzondere eigenaardigheid in de ontwikkelingsgeschiedenis der klimvogels schijnt te zijn. Eerst toen de vogels begonnen te loopen, richtte een der voorteenen zich naar achteren, en toen eerst vertoonde zich het kenmerkende van den poot der paarteenigen.

“In de gevangenschap is de zangparkiet zeer goed met kanariezaad en witte gierst in 't leven te houden. Sappige plantenbladen, zooals sla en kool, en ook mierepoppen lust hij gaarne ter afwisseling, doch vruchten, suiker en andere lekkernijen versmaadt hij. Hij drinkt slechts zelden, maar desniettemin moet men hem steeds frisch water aanbieden. Bij een kamerwarmte van 12°—16° R. gedijt hij het best, doch hij verdraagt ook een koude van 7° R.

“Zelfs zijn er voorbeelden dat zangparkieten zich in het wild in Europa hebben voortgeplant. In het voorjaar van 1862 vlogen twee paar zangparkieten weg, op een landgoed in België: men kon hen niet weer vangen, en beschouwde hen dus als verloren. Maar in den herfst zag men plotseling een geheele vlucht zangparkieten op een veld met haver neerstrijken. Later bleek het dat zij in een hollen boom genesteld en zich van 4 tot 12 stuks vermeerderd hadden.

“Ook in Tyrol ontvluchtte in 1862 een paar zangparkieten, en broedde niet slechts in een bosch, maar bleef zelfs nog gedurende twee winters in het leven.”

Tot zoover RINSCH, die het bovenstaande in 1862 schreef. Na dien tijd zijn er zooveel waarnemingen betreffende den zangparkiet gedaan, dat wij thans in staat zijn nog vele en belangrijke bijzonderheden over

dezen fraaïen vogel mede te deelen, niet slechts betreffende zijn levenswijze in zijn vaderland, maar ook vooral wat de kunst betreft om hem in ons werelddeel in de kooi in 't leven te houden en te doen voorttellen. Zekere heer ENGELHART schreef het volgende aan BREHM: "Tot de trekvogels van Zuid-Australië behoort ook de hier, gelijk overal, zoo beminde zangparkiet. Een zijner voornaamste broedplaatsen is de Mallee-shrub, een schoon eucalyptenbosch aan den Murray. Valt er in deze dorre landstreek, na een natten winter, ook nog in de lente, dat is in 't laatst van September en October, veel regen, dan groeit het gras hier tot een onverwachte dikte en hoogte op. Groote uitgestrektheden dor land worden als plotseling met het schoonste kangeroegras bedekt, dat onder den invloed van de warme zon van Zuid-Australië wel tot een hoogte van twee en drie voet opschiet. Aan zijn sub-tropische natuur getrouw, ontwikkelt de bloem zeer snel, en in vijf of zes weken draagt de halm reeds zaad. Doch reeds lang te voren zijn er ontelbare scharen zangparkieten aangekomen, en beginnen ijverig te broeden. De eigenaardige groeiwijze van den Mallee, uit welks wortelstok acht tot twaalf, zes meter hooge, witschorsige stammen met schrale loofkronen opschieten, en waarin zich ontelbare gaten bevinden, begunstigt die bezigheid in hooge mate. Elke holle stam, elk gat in een tak wordt bezet, en zelfs elke geschikte holte van den wortelstok wordt in beslag genomen. Binnen weinige weken is alles vol zangparkieten. Het rijpe graszaad is een uitmuntend voedsel voor de jongen. Wie in dezen tijd toevallig in zulk een landstreek omdooft, kan gemakkelijk honderden dezer vogels met de hand vangen. In groote vluchten vliegen zij voor zijn voeten uit het gras op, zetten zich in lange rijen op de kale takken neder, laten hun kweelend gezang hooren, en zien, geen gevaar vermoedende, toe hoe de moordlustige mensch zijn geweer grijpt, en in één schot soms eenige dozijnen vogeltjes doodschiet. Doch eindelijk is de voorraad graszaad opgeteerd, misschien is er tevens gebrek aan drinkwater ontstaan, en de trek om te verhuizen wordt wakker in de prachtige vogels en doet hen vertrekken. Hun doel zijn de meren Alexandrina en Wellington, die beiden door den Murray doorstroomd worden, eer deze rivier in zee vloeit. Of hier de grassen van het moeras hun voedsel leveren of wel of het water hen aanlokt, is onbekend, maar in elk geval is het hier de plek waarheen jaarlijks de vogelvangens gaan, hunne netten uitzetten, en vele duizende zangparkieten vangen."

In 1840 werd, zooals wij boven zagen, het eerste paar zangparkieten naar Europa gebracht, en thans worden er, om zoo te zeggen, heele scheepsladingen aangevoerd. BREHM verhaalt dat hij, in 1867, in een vertrek zoo groot als een zaal, in het huis van den dierenkoopman JAMRACH te Londen, tusschen de 6000 en 8000 zangparkieten zag zitten, op trapvormig boven elkander bevestigde stokken, die over de geheele lengte der zaal liepen. Bovendien waren er nog ongeveer 8000 andere australische vogels in het zelfde vertrek, en allen, zegt hij, "met hun schrandere kopjes naar mij gekeerd, en ongeveer dertigduizend oogen op mij gericht." Volgens KAWERAU worden de zangparkieten in Australie tegen den avond in groote zaknetten bij honderden en duizenden gevangen, in ruwe kooien gedaan, en zoo aan de opkoopeers geleverd. Als er veel aan de markt zijn, koopt men het enkele paar voor ongeveer f 1.50 van onze munt, doch bij de menigte koopeende, betaalt men niet meer dan f 0.90 voor het paar. Onderweg sterven er velen en niet minder eenigen tijd na hun aankomst in Europa. Ten gevolge van dien grooten invoer zijn zij thans tot de gemeesten aller gevangene papegaaien geworden. Nog slechts tien jaren geleden waren zij zeldzaam in onze verzamelingen, tegenwoordig vindt men hier en daar bijzonder voor zangparkieten gebouwde volières, waarin men jaarlijks verscheidene honderde jongen aankweekt, zoodat zij reeds tot huisvogels zijn geworden. En geen wonder ook: men zou kunnen beweren dat er geen enkele kleine of groote papegaai bestaat, die met den zangparkiet kan wedijveren. Zijn fraaie kleur en smaakvolle teekening, zijn bevallige houdingen en bewegingen, zijn zachtzinnigheid en oplottendheid, zijn verdraagzaamheid jegens andere vogels, alles werkt samen om hem tot den lieveling van iedereen te maken. En voeg daarbij zijn, ofschoon niet luid en zeer afwisselend, toch uiterst bevallig en welluidend gezang of gekweel, en zeker zal het niemand verwonderen dat de zangparkiet de kamervogel bij uitnemendheid genoemd mag worden, en terecht zegt BREHM: "hoe langer men hem kent, des te meer heeft men hem lief."

In hunne bewegingen overtreffen de zangparkieten zeker de meeste andere papegaaien. Hun gang is, zooals van verre de meeste australische vogels, niet een zwaarmoedig waggelen over den grond, maar een zeer snelle, trippelende, vlugge loop; in klimmen en klauteren en buitelen hebben zij hun meester niet, en in 't vliegen overtreffen zij alle andere parkieten of kleine papegaaisoorten; vliegende vertoonen

zij de sierlijkste zwenkingen, wendingen, draaiingen en bewegingen.

Bij eene goede behandeling zal elk gezond paar zangparkieten in de kooi zich voortplanten. Gebeurt dit niet, dan kan men overtuigd zijn dat verpleging en oppassing niet goed zijn. Om jongen te krijgen, moet men de ouden zetten in een groote kooi van ongeveer 1 m. lengte, 0,50 m. breedte en 0,60—0,80 m. hoogte, waarin een klein nestkastje bevestigd is, van ongeveer 0,15—0,20 m. lengte, breedte en hoogte, met een sluipgat van 0,02—0,04 m. in doorsnede. Voor zulk een nestkastje kan men zeer goed een klein sigarenkistje gebruiken, of een groote kokosnoot. In dat kistje doet men een laagje grof zaagmeel, of beter nog houtmoolm, dat is half vermolmd hout uit een ouden hollen boom, dat vooraf op de kachel gedroogd moet worden, en waarmede de bodem van het nestkastje ongeveer 1 centimeter hoog wordt bedekt. Volstrekt noodzakelijk is echter zulk een laagje houtmoolm niet, daar vele zangparkieten het broedkastje volkomen schoon maken, en hunne eieren op den naakten bodem van het kastje leggen. Daarom doet men wel dien bodem een weinig uit te hollen, om te verhoeden dat de eieren te veel verstrooid komen te liggen. De kooi moet zoodanig geplaatst zijn, dat zij niet in den tocht staat: voor tocht en vorst zijn de zangparkieten uiterst gevoelig. Desniettemin schijnt het dat zij toch vrij gemakkelijk aan kou gewennen, zooals de vele gevallen van weggevlogene zangparkieten leeren, die den winter in Duitschland, België en Frankrijk in de opene lucht hebben doorgebracht en in 't leven zijn gebleven.

De eerste voorwaarde om zangparkieten in 't leven te kunnen houden, is natuurlijk een geschikte voeding. De zangparkiet behoort tot de minst eischende papegaaien, doch daaruit volgt niet dat men hem altijd door een en hetzelfde voedsel mag geven, zooals veelal uit gemakzucht gebeurt. FREYBERG zegt over het voedsel van den zangparkiet het volgende: "Ik noem hier alle soorten van voeder op, die mijne zangparkieten aten. Het hoofdvoedsel was witte gierst, zeer weinig kanariezaad, hennipzaad, rijst, gekookte garst, tarwe, raapzaad lijnzaad, graszaad, pitjes van zonnebloemen, gedroogde appels, peren pruimen, druiven, rozijnen, zoete amandelen, gedroogde en versche vlierbessen, boekenoten, boekweit, mais, gedroogde en versche mieroppen, gekookte eieren, gekookt runderhart, rauw rundvleesch, gekookte en rauwe hersenen, boomschors, mossen, korstmossen, en tot besluit van elken maaltijd kropsla, vooral de ribben uit de bladeren

Als zij sla kregen, dronken zij niet. Van alle bovengenoemde spijzen moeten zij geregeld witte gierst en sla hebben, al het overige tot afwisseling. 's Avonds, voor dat zij slapen gaan, moeten zij bepaald witte gierst en sla hebben, en bovendien wit zand, dat steeds in overvloed in de kooi moet liggen."

Vreemd is het dat FREYBERG bij al het bovenstaande niet spreekt over kalk en zout, twee stoffen die de zangparkiet volstrekt nodig heeft. Van zout vooral zijn zij groote liefhebbers; in groote volières hangen zij soms bij dozijnen te gelijk aan een klomp steenzout te likken, en wat kalk betreft, deze stof is volstrekt nodig, vooral in den broedtijd, om het wijfje in staat te stellen eieren met een voldoende harde schaal te leggen. De ondervinding heeft bewezen, dat als men het wijfje geen kalk geeft, het weldra aan uitputting door het eierleggen sterft. Daarom doet men goed een stuk zoogenoemd zeeschuim, *os sepiae*, of een stuk wit krijt in de kooi te bevestigen, en bovendien neme men de moeite, telkens als men het voedernapje met witte gierst vult, er een laagje krijtpoeder op te leggen, door twee brokken krijt tegen elkander te wrijven.

Het voedsel is zulk een belangrijke zaak voor wie zangparkieten houdt, dat ik er nog wat uitvoeriger over moet spreken. Als hoofdvoedsel geeft men, zooals wij boven zagen, witte gierst. Men lette er op, dat zij zuiver geelwit van kleur moet zijn en niet grijs of bruinachtig. Kanariezaad moet men nevens gierst geven, doch steeds in matige hoeveelheid, niet meer dan een vingerhoed vol voor een paar dagelijks. Hoe gladder en grooter van korrel het wit kanariezaad is, des te beter en des te liever wordt het door de vogels gegeten. En dat de haver zacht moet zijn, zeide ik boven reeds. Als men geen onrijpe haverkorrels kan krijgen, kan men droge korrels eenigen tijd in water laten liggen, zoodat zij week worden. In plaats van sla kan men als groen voeder ook zeer goed vogelmuur, *Stellaria media*, geven. Van vogelmuur houden de zangparkieten zeer veel, en men kan dit kruid het geheele jaar door versch krijgen, daar het overal aan wegen en in tuinen wast. Zelfs in den winter kan men het onder de sneeuw vinden, doch dan moet men het eerst een uur lang in de kamer laten liggen om wat te drogen, daar vooral jonge vogels lichtelijk diarrhee krijgen door het eten van nat groen voeder.

Niet minder nodig dan eten, is water voor de zangparkieten. Wel is waar drinken zij weinig, en ook baden zij zich niet dikwijls, maar

toch moeten zij steeds water kunnen krijgen, als men hen gezond wil houden. Een schoteltje met water, waarin een paar stukjes tarwebrood liggen te weeken, dient in elke kooi met zangparkietjes te staan. Dat de zangparkieten langen tijd zonder water kunnen leven, is evenwel waar: ik ken iemand die, gelijk vele menschen, in het dwaalbegrip verkeerde dat zangparkieten, andere papegaaien, kakatoe's enz. niet drinken, of ten minste geen drinkwater noodig hebben, en die, naar hij zegt, eens een zangparkiet vier jaar in de kooi heeft gehad, zonder dat hij het vogeltje drinkwater gaf; en BREHM vertelt dat een engelsche schipper eens meer dan driehonderd paar zangparkieten uit Australië naar Europa bracht, en hen gedurende de reis van vele maanden geen drinken gaf, doch, voegt hij er bij, *ich erwähne dies mit den ausdrücklichen Bemerken dass ich Niemand rathen will, dem Schiffer es nach zu thun.*

Wie verlangt dat zijn zangparkieten in de kooi zullen voorttellen, moet niet met een enkel paar beginnen, maar doet beter eenige paren bij elkander in een groote voliëre te plaatsen. Hiermede wordt evenwel niet beweerd dat ook een enkel paar niet zal broeden, maar de ondervinding heeft geleerd, dat er in een troepje paren lichtelijk een paar gevonden worden die tot eierleggen en broeden overgaan. Zonder vechten en plagerijen loopt het wel in zulke gezelschappen niet af, en zelfs gebeurt het wel eens dat de een of andere vogel de pas uitgekomenen jongen van een ander paar aanvalt en doodt, doch gewoonlijk dienen zulke vechtpartijtjes slechts om de vogels tot broeden aan te prikkelen. Behalve in zulke omstandigheden zijn de zangparkieten overigens zeer verdraagzaam onder elkander, die lief en leed onder elkander deelen, elkander weerkeerig ondersteunen, en zelfs heeft men wel eens gezien dat een eenlooper mannetje of wijfje de zorg voor de jongen van een ander paar op zich nam; andere broeders of zusters helpen de jongeren groot brengen, ja, deze lieve vogels erbarmen zich soms zelfs over parkieten van andere soorten: SCHMIDT nam waar dat twee mannetjes-zangparkieten een blinden bergparkiet, die met hen dezelfde kooi bewoonde, uit den krop voederden, en de veel grootere bergparkiet nam die zorgen dankbaar aan.

Over het bijeen brengen van mannetjes en wijfjes zijn de liefhebbers het niet eens. Er zijn er die beweren dat men de zangparkieten jaar uit jaar in bij elkander moet laten, terwijl anderen, vooral de belgische kweekers, gedurende eenige maanden mannetje en wijfje scheiden.

De eerste handelwijze schijnt de natuurlijkste, maar de laatste is be-
wezen de doelmatigste te zijn. Doch als men het paar scheidt, wordt
er toch niet mede bedoeld dat mannetje en wijfje elkander gedurende
dien geheelen tijd niet te zien krijgen: het is voldoende elk in een ge-
deelte eener kooi op te sluiten, door de kooi in tweeën te verdeelen,
door middel van een traliehekje, zoodat de vogels elkander kunnen
hooren en zien.

Uit Nieuw-Holland ingevoerde zangparkieten broeden in onze win-
termaanden, en die in Europa geboren zijn dikwijls, hoewel niet altijd,
in de zomermaanden. Het beste is zeker de zangparkieten van Maart
tot Juli bij elkander te brengen, zij broeden dan niet zelden tot in
het laatst van den zomer. Men heeft herhaaldelijk waargenomen, dat
jongen die in den winter geboren werden, stierven, omdat de ouden
gedurende den langen winternacht niet in staat waren de jongen te
voederen, en dezen zulk een lang vasten niet konden uithouden. Daarom
moet men, als men in den winter jongen heeft, gedurende den geheelen
nacht het licht laten branden in de kamer waarin de kooi staat.

Meestal legt het wijfje van drie tot vijf eieren, soms echter wel eens
acht. De broedtijd duurt, naarmate van de temperatuur der lucht, van
zestien tot achttien dagen. Het schijnt dat het wijfje alleen broedt,
doch misschien lost het mannetje haar wel eens af, ten minste in het
voederen der jongen helpt het mannetje getrouw mede. Men heeft waar-
genomen dat de eieren zeer dikwijls omgekeerd worden, wel driemaal
in het uur. Niet zelden leggen twee wijfjes hare eieren in hetzelfde
nest en broeden dan gemeenschappelijk. De eieren komen niet te ge-
lijk, maar het eene na het andere uit, daar het wijfje terstond begint
te broeden, zoodra zij slechts één ei gelegd heeft. De laatste eieren
komen steeds wat vroeg uit, daar de warmte der reeds uitbroede
jongen de moeder medehelpt. Doch dan moeten de eieren in een kuil-
tje van het nest liggen, want daar de jongen steeds dicht opeenge-
drongen, als op een hoopje liggen, dringen zij, als de eieren die nog
niet uitgekomen zijn op den vlakken bodem van het nest liggen,
dezen als uit het nest, en derhalve komen zij niet uit.

Voor het eerste voedsel der jongen verkieszen de ouden gaarne dier-
lijke stoffen, vooral mierenpoppen. Ook eten zij dan gaarne fijn gemalene
zemelen. Alles wat zij de jongen geven, weeken zij eerst in den krop;
het is dus niet noodig hen geweekte zaden aan te bieden. Hoe meer
voedsel men nu geeft, des te zekerder is men dat de jongen krachtig

zullen worden. Vooral moet men nu volop haver geven, namelijk niet droge haver, zooals zij in de winkels te koop is, maar versche haverhalmen, tot een bosje bijeen gebonden en met de aren naar beneden in de kooi gehangen. Rijpe haver, die echter nog zacht is, is de grootste lekkernij voor den zangparkiet, en zelfs aan groene korrels geeft hij de voorkeur boven droge. En als men geen onrijpe haver kan krijgen, geeft men met voordeel graszaad, op een hooizolder verzameld.

Het voederen der jongen is vooral het werk van het mannetje. Reeds vóór het uitkomen der eieren begint hij daarmede, daar hij het wijfje, dat zit te broeden, uit den krop voedert, en daarmede gedurende den geheelen broedtijd volhoudt. En zelfs als er reeds eieren uitgekomen zijn, voedert hij het wijfje nog, en laat het aan haar over, het voedsel, 't welk hij haar geeft, in den krop der jongen over te storten.

Als de jongen acht dagen oud zijn, vertoonen zich de eerste beginselen van vederen, en wel die van de vleugels en den staart. Daarna vertoonen zich die van den rug, den kop en den buik. Tegelijk met de eerste ontwikkeling der vederen wordt de snavel krom, en richt de buitenste teen zich naar achteren. Op den twaalfden of dertigsten dag gaan de oogen open. Tusschen den dertigsten en vijf-en-dertigsten dag verlaten zij het nest, ofschoon zij ook dan nog niet in staat zijn zich zelve te behelpen, maar nog door de ouden gevoederd moeten worden. Jongen die in de wintermaanden in een koud vertrek geboren worden, blijven langer in het nest; totdat zij er eindelijk door de ouden of door den honger uit gedreven worden.